

До Председателя на научното жури
по конкурса за заемане на академична длъжност
„професор”,
Област на висшето образование 3. Социални,
стопански и правни науки,
Професионално направление 3.8. Икономика
(Финансово отчитане и анализ на финансови
инструменти- иновативни методи на обучение по
счетоводство и финанси - на български и английски
език)
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р ЕМИЛИЯ Г. МИЛАНОВА-ЦОНЧЕВА,
Висше училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) – София
Катедра „Счетоводство и одит“
Професионално направление 3.8. „Икономика“
Научна специалност: *Счетоводство, контрол и анализ*

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „професор“,
в СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, професионално направление 3.8
*Икономика (Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти-
иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси - на български и
английски език).*

Уважаема г-жо Председател на научното жури,
Уважаеми членове на научното жури,

Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.21 от 12.03.2021г), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ - ППЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 75 от 24.09.2010 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.15 от 19.02. 2019г.) и на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ (посл. изм. с решение на АС от 28.06.2023 г.)*

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен в Държавен вестник, бр.35/18.04.2023г. за нуждите на СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет. Участвам в състава на научното жури съгласно Заповед № Р-38-272/25.05.2023 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

В обявения конкурс са подадени документи от един кандидат - доц. д-р Надя Георгиева Велинова-Соколова от СУ „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет. Тя е придобила магистърска степен по „Стопанско управление“ в Университета за национално и световно стопанство (УНСС) - София през 1999 г. Защитила е дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен “доктор” на тема *“Изследване на модели за управление на портфейли от деривати чрез използване на съвременни софтуерни решения“* през 2009г.

От м. май 2013г. е назначена на работа в Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, като ѝ е присъдено научното звание „главен асистент“. През м. декември 2016г. е назначена на академичната длъжност „доцент“ в същия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, в катедра „Финанси и счетоводство“.

От м. март на 2003г. до настоящия момент е хоноруван преподавател в катедра „Управление“ на УНСС, където преподава по дисциплините „Анализ на ценни книжа и портфолио анализ“ и „Анализ на риска“ пред студентите от бакалавърска и магистърска програми.

През периода 2002г. – 2011г. е последователно главен експерт в отдел „Нормативна уредба и европейска интеграция“ на ДКЦК; началник отдел „Международно сътрудничество“, директор Дирекция „Процесуално представителство и пазарни анализи“, Дирекция „Надзор на инвестиционната дейност“ и Дирекция „Регулаторна политика и пазарни анализи“ на Комисията за финансов надзор.

От м. юли 2011 – до момента извършва консултантска дейност в сферата на финансите, финансовите инструменти, финансовия мениджмънт и управлението на риска.

Има участие в множество семинари: „Анализ ползи-рискове“, „Корпоративно управление“ „Пазарни манипулации и превенции“, „Процесът на Ланфалуси“, „Финансова система на ЕС“ (програма Фар на ЕК), „Прилагане на европейско законодателство“ (Люксембург, програма на ЕК – ТАІЕХ); пазарите на финансови инструменти; дейността на колективните инвестиционни схеми; регулирането на финансовите пазари в условията на криза; участие в работни групи и комитети към Европейския съюз; Международни стандарти за финансово отчитане.

Владее писмено и говоримо английски и руски езици.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Доц. д-р Надя Велинова-Соколова изцяло покрива изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ съгласно чл. 29 от *Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ)*: има придобита образователна и научна степен „доктор“; заемала е академичната длъжност „доцент“ не по-малко от две години; представила е публикуван монографичен труд, който не повтаря представените трудове за получаване на образователната и научна степен „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“; представила е оригинални научноизследователски трудове и публикации; изпълнила е минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. Отговаря на изискванията, посочени в *Правилника на условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“*. По-конкретно, доц. д-р Надя Соколова е постигнала 1 022,5 точки, при изискуем минимален праг от 550 точки.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доц. д-р Надя Велинова-Соколова има над 20 години преподавателски опит, от които в СУ „Св. Климент Охридски“ - повече от 10 години. Към катедра „Финанси и счетоводство“ чете лекции по следните дисциплини: в магистърските програми - „Деривативни финансови инструменти“, „Анализ на финансовите пазари“, „Практически курс по счетоводство и финанси“, „Въведение в счетоводството - на английски език“, „Счетоводство и финанси за мениджъри“ и „Счетоводство на

застрахователните и осигурителните предприятия“; в бакалавърска програма на английски език „Счетоводство, финанси и дигитални приложения“ - дисциплините „Въведение в данъчно облагане“ и „Капиталови пазари, деривати и риск мениджмънт“; в бакалавърска програма „Икономика и финанси“ - „Застраховане“. Води семинарни занятия в бакалавърските програми „Икономика и финанси“ и „Стопанско управление“ по дисциплините - „Въведение в счетоводството“, „Финансово счетоводство“ и „Управленско счетоводство“.

Посочената информация показва, че доц. д-р Надя Велинова-Соколова има богат преподавателски опит и академична компетентност, които съответстват на научната специалност на конкурса.

5, Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

За участие в конкурса доц. д-р Надя Велинова-Соколова е представила **35** труда. Те включват **1 монография** (*Education 4.0 and Innovative Techniques in Teaching*, Sofia, St. Kliment Ohridski University Press, 2022г.; **1 студия на база на защитен дисертационен труд** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ (2016. *Оценка на финансовите рискове според новия счетоводен стандарт МСФО 9*, София, УИ „Св. Климент Охридски“), **2 студии (едната е в съавторство)**, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (RePEc (Research Papers in Economics), CEEOL (Central and Eastern European Online Library), Google Scholar и SCOPUS); **2 статии**, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, **3 статии (1 от които е в съавторство)**, публикувани в издания, реферирани и индексирани в някоя от признатите за "други" бази данни с научна информация (RePec, CEEOL, Crossref, ERIH PLUS); **3 студии**, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете; **18 статии и доклади** (2 от които в съавторство) в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томовете, **1 университетски учебник** (2023. Управление на риска на небанковите финансови институции. Теоретични постановки. УИ „Св. Климент Охридски“, София) и **2 сборника с казуси** по „Въведение в счетоводството“ и по „Финансово счетоводство“ (в съавторство). Оценявам монографията като **оригинално научно изследване**, което е постигнало целта си - да представи най-новите модели и техники на преподаване, както и предизвикателствата пред висшите учебни заведения в условията на пандемия от COVID - 19. Спазвайки принципа за обективност, трябва да се отбележи, че една голяма част от тези публикации са по темата на монографията „*Education 4.0 and Innovative Techniques in Teaching*“ (15 бр.), като 6 бр. са публикувани след отпечатването на монографията, но това не намалява нейните качества.

Представени са **21 цитирания и изготвени рецензии**, които са разделени по групи, както следва: **13 цитирания и 2 рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 3 цитирания в монографии и колективни томовете; 3 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.**

Основните направления на изследователската и публикационната дейност на доц. д-р Надя Велинова-Соколова са в областта на обучението по финанси и

счетоводство в университетите чрез използване на иновативните методи; управлението на риска и инвестициите; специфичните проблеми на финансовото счетоводство, финансовия и счетоводен анализ.

Публикациите са достатъчни по обем и релевантни по съдържание на обявения конкурс. Не е забелязано плагиатство в научната продукция.

Доц. д-р Надя Велинова-Соколова е участвала в 3 национални образователни проекти и *един международен научен проект – 2022г., „Изграждане на изследователски капацитет чрез трансфер на знания и опит, свързани научни изследвания и работа в мрежа“ (SCHOLARNET), член, Национална научна програма „Европейски научни мрежи“.*

6. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

След внимателен преглед на представената за участие в конкурса научна продукция потвърждавам, че тя съдържа следните по-важни научни и научно-приложни приноси:

➤ Представен е анализ на развитието на обучението по финанси и счетоводство в условията на Обучение 4.0, съгласно изискванията на Индустрия 4.0, и на тази база са дефинирани подходите, свързани с това как трябва да се промени обучението, за да отговори на технологичното развитие. Направен е и теоретичен обзор на иновативните техники на преподаване, което дава възможност за нова интерпретация на обучението по финанси и счетоводство във висшите учебни заведения;

➤ Изследвана е връзката между изкуствения интелект и финансовото образование. Очертано е същественото значение на дигитализация във финансово образование. Систематизирани са предизвикателствата, пред които са изправени преподаватели и студенти в този контекст;

➤ Изследвани са спецификите на висшето образование в областта финансите и счетоводството в условията на КОВИД-19 и връзката му с прилагането на иновативни методи за обучение, породени от необходимостта за промяна на начина на обучение при пандемия;

➤ След задълбочен и подреден в логическа последователност анализ са систематизирани възможностите за наличието на причинно-следствени връзки между „зелените“ финанси и „зелената“ икономика и на тази база са описани предизвикателствата пред управлението на зелените финанси в България. Представена е методология за оценка на влиянието на COVID-19 върху финансовата индустрия и участието на зелените финанси в икономическото възстановяване след пандемията;

➤ Направен е опит за изследване на спецификите на новите регулации на МСФО 17 Застрахователни договори при застрахователните дружества и техния потенциален ефект върху застрахователния сектор в теоретичен контекст. Дискутирани са базисните промени в модела на счетоводно отчитане на застрахователните договори;

➤ Чрез задълбочено изследване на опита и „научените уроци“ на университетите по света е изведено предложение за най-подходящ иновативен метод

на преподаване на финанси и счетоводство във висшите учебни заведения. Анализирани са и ефектите от използването на изкуствения интелект (AI) върху качеството на обучението;

➤ На основата на научен анализ са изследвани възможностите за дигитализация на висшето образование в областта на финансите и е изготвен SWOT анализ за готовността на университетите да засилят процеса на дигитализация в преподаването, като са представени нови методи на обучение, свързани с прилагането на изкуствен интелект и с концепцията „Интернет на нещата“ (IoT);

➤ Като принос с научно-приложно значение определяме анализа на практическите аспекти на новите изисквания на рамката Платежоспособност II по отношение на анализа и оценката на активите, пасивите и техническите резерви на застрахователните компании и предложените механизми и подходи за оценката на риска, които да стоят в основата на усъвършенствана система за управление на риска.

7. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки. Препоръчвам на доц. д-р Надя Велинова-Соколова да поддържа високо ниво на изследователската си дейност, да продължи да публикува повече статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и да продължава да участва във високостойностни национални и международни проекти.

8. Заключение

Доц. д-р Надя Велинова-Соколова отговаря на нормативните изисквания на *Закона за развитие на академичния състав в Република България*, *Правилника за прилагане на този закон*, както и на *Правилника на условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“*.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани в конкурса за академичната длъжност „доцент“ и при защитата на ОНС „доктор“. В представените публикации на кандидата има оригинални научни и научно-приложни приноси, които са получили признание сред научните среди и една част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни издателства.

Постигнатите от доц. д-р Надя Велинова-Соколова резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на *Правилника на СУ „Св. Климент Охридски“* за приложение на ЗРАСРБ.

Затова **давам своята положителна оценка и предлагам** на членовете на уважаемото научно жури да гласуват за избирането на **доц. д-р Надя Велинова-Соколова** на **академичната длъжност „професор“** по област на висше образование 3. *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление 3.8 *Икономика (Финансово отчитане и анализ на финансови инструменти - иновативни методи на обучение по счетоводство и финанси - на български и английски език)*, в СУ „Св. Климент Охридски“.

06.08.2023г.

гр. София

Подпис:

(проф. д-р Е. Миланова)